Çocuklar?n Cinsel ?stismar Bilgi Düzeyi Ölçe?i (CKAQ-R)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocuklar?n Cinsel ?stismar Bilgi Düzeyi Ölçe?i (CKAQ-R)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19033

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çocuklar?n Cinsel ?stismar Bilgi Düzeyi Ölçe?i (CKAQ-R), çocuklar?n cinsel istismar, ki?isel s?n?rlar, iyi ve kötü dokunu?lar ile yard?m arama stratejileri hakk?ndaki bilgi düzeylerini de?erlendirmek amac?yla kullan?lan 30 maddelik bir psikometrik araçt?r. Ölçek, Y?lmaz ve Cenkseven-Önder (2020) taraf?ndan orijinal ?ngilizce formundan Türk kültürüne **uyarlama** çal??mas? yap?larak kullan?ma sunulmu?tur. Bu adaptasyon çal??mas?, ölçe?in Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik aç?s?ndan yeterli düzeyde oldu?unu kan?tlam??t?r.

CKAQ-R, özellikle cinsel istismar? önleme ve fark?ndal?k e?itimlerinin çocuklar üzerindeki etkisini ölçmek için tasarlanm??t?r. Ölçek, çocuklar?n bu hassas konulardaki bili?sel bilgilerini do?ru, yanl?? veya bilgisizlik (Bilmiyorum) seçenekleriyle üçlü bir derecelendirme sistemi üzerinden saptar. Yap?sal e?itlik modellemesi sonuçlar?, ölçe?in yap?sal uyumunun yüksek oldu?unu göstermi?tir.

Anahtar Kelimeler

Çocuklar?n Cinsel ?stismar Bilgi Düzeyi Ölçe?i, CKAQ-R, **Çocuk ?stismar?**, Cinsel ?stismar E?itimi, ?yi Dokunu?, Kötü Dokunu?, Güvenirlik, Geçerlik, Uyarlama.

Yazarlar

Yasin Y?lmaz, Fulya Cenkseven-Önder

Amaç

Çocuklar?n Cinsel ?stismar Bilgi Düzeyi Ölçe?i (CKAQ-R), çocuklar?n cinsel istismar konusunda sahip olduklar? güncel ve do?ru bilgileri ölçmeyi amaçlar. Ölçek, çocuklar?n ki?isel güvenlik kavramlar?n?, özel bölgelerin önemini ve tehlikeli durumlarla kar??la?t?klar?nda izlemeleri gereken ad?mlar? ne ölçüde bildiklerini belirlemek için tasarlanm??t?r.

Bu ölçek, e?itimciler ve psikolojik dan??manlar için kritik bir de?erlendirme arac?d?r. Elde edilen veriler, okullarda veya klinik ortamlarda uygulanan cinsel istismar önleme e?itimlerinin etkilili?ini ölçmek, eksik bilgi alanlar?n? tespit etmek ve gelecekteki e?itim programlar?n? bu eksikliklere göre ?ekillendirmek amac?yla kullan?l?r. Ölçek, çocuklar?n **"hay?r" deme** ve yard?m isteme gibi temel ki?isel haklar? konusundaki fark?ndal???n? da sorgular.

Yap?

CKAQ-R, teorik olarak **tek boyutlu bir yap?** ölçmek üzere tasarlanm??t?r: Çocuklar?n Cinsel

ARABPSYCHOLOGY.COM

?stismara ?li?kin Genel Bilgi Düzeyi. Bu yap?, çocuklar?n cinsel istismarla ilgili temel kavramlar? (örne?in, iyi ve kötü dokunu? ayr?m?, s?r saklama zorunlulu?u olmamas?, güvenilir yeti?kinlerden yard?m isteme) ne kadar do?ru anlad???n? yans?t?r.

Ölçek maddeleri, çocuklar?n günlük deneyimlerine uygun senaryolar içermekte olup, bilgi eksikli?i veya yanl?? inan??lar? ortaya ç?karmay? hedefler. Ölçe?in üçlü derecelendirme format? (Do?ru, Bilmiyorum, Yanl??), sadece yanl?? cevaplar? de?il, ayn? zamanda çocuklar?n belirli bir konu hakk?nda **bilgi sahibi olmama** durumunu da ölçerek yap?n?n derinlemesine anla??lmas?na olanak tan?r.

Geçerlik

Çocuklar?n Cinsel ?stismar Bilgi Düzeyi Ölçe?i'nin Türkçe formunun geçerlik çal??mas?, **do?rulay?c? faktör analizi** (DFA) kullan?larak gerçekle?tirilmi?tir. Analiz sonuçlar?, ölçe?in tek faktörlü yap?s?n?n Türk kültürüne yüksek düzeyde uyum sa?lad???n? göstermi?tir.

Yap?sal uyum indeksleri incelendi?inde, elde edilen de?erler ölçe?in mükemmel bir model uyumuna sahip oldu?unu kan?tlamaktad?r:

Ölçe?in **ki-kare de?erinin serbestlik derecesine oran?** (χ^2/df) 966,97/404= 2,393 olarak bulunmu?tur. Bu oran?n 5'in alt?nda olmas?, modelin kabul edilebilir düzeyde uyumlu oldu?unu belirtir.
Di?er önemli uyum indeksleri ?unlard?r: **RMSEA** (Kök Ortalama Kare Yakla??m Hatas?) = 0.03 (mükemmel uyum), **GFI** (?yilik Uyum ?ndeksi) = 0.95, **NFI** (Normlu Uyum ?ndeksi) = 0.95, **RFI** (Göreceli Uyum ?ndeksi) = 0.94 ve **CFI** (Kar??la?t?rmal? Uyum ?ndeksi) = 0.97. Bu de?erler, CKAQ-R'nin Türkçe versiyonunun yüksek düzeyde yap?sal **geçerlik** ta??d???n? göstermektedir.

Güvenirlik

Çocuklar?n Cinsel ?stismar Bilgi Düzeyi Ölçe?i'nin **güvenirlik** analizi, madde puanlamas?n?n dikotom (Do?ru/Yanl??) veya çoklu seçim format?na uygun olan **KR-21 katsay?s?** kullan?larak incelenmi?tir. KR-21, özellikle bilgi düzeyini ölçen ve do?ru cevab?n tek oldu?u testlerde iç tutarl?l??? de?erlendirmek için tercih edilen bir yöntemdir.

Yap?lan güvenirlik çal??mas? sonucunda KR-21 katsay?s? **0.74** olarak hesaplanm??t?r. Bu de?er, psikometrik araçlar için genellikle kabul edilebilir bir iç tutarl?l?k düzeyini temsil etmektedir. Bu sonuç, 30 maddenin tamam?n?n tutarl? bir ?ekilde çocuklar?n cinsel istismar konusundaki bilgi düzeyini ölçtü?ünü ve ölçe?in güvenilir sonuçlar üretti?ini kan?tlamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?, Y?lmaz ve Cenkseven-Önder (2020) taraf?ndan **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) yöntemiyle test edilmi?tir. DFA, ölçe?in ?ngilizce orijinalindeki teorik tek faktörlü yap?s?n?n Türk örnekleminde de do?rulan?p do?rulanmad???n? de?erlendirmeyi amaçlam??t?r. Analiz, ölçe?in 30 maddesinin tek bir genel bilgi faktörü alt?nda topland???n? do?rulam??t?r.

Elde edilen yüksek uyum indeksleri (RMSEA= 0.03 ve CFI= 0.97 gibi de?erler), teorik modelin toplanan verilerle mükemmel bir uyum sergiledi?ini göstermektedir. Bu bulgular, ölçe?in Türkçe formunun yap?sal olarak sa?lam oldu?unu ve ölçmek istedi?i tek boyutlu yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini teyit etmektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: 30 maddeden olu?an, bili?sel bilgi düzeyini ölçen öz bildirim ölçe?i.

Mevcut Diller: Türkçe, ?ngilizce (Orijinal).

Popülasyon Grubu: Çocuklar.

Ya? Grubu: ?lkö?retim ça??ndaki çocuklar.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki ilkö?retim ö?rencileri üzerinde geçerlik ve güvenirlik çal??mas? yap?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Üçlü derecelendirme (Likert benzeri) format?: (1= Do?ru, 2= Bilmiyorum, 3= Yanl??).

Anahtar Kelimeler

DFA, KR-21, **Cinsel ?stismar** Bilgisi, Önleme E?itimi, Çocuk Haklar?, Uyum ?ndeksleri, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Yasin Y?lmaz

Sorumlu Yazar ?leti?im: ysnylmzpdr@gmail.com

Yazarlar?n Kurum/ORCID Bilgileri: Kaynakta belirtilmemi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Çocuklar?n Cinsel ?stismar Bilgi Düzeyi Ölçe?i'nin Türkçe adaptasyon çal??mas? 2020 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in akademik veya ticari amaçlarla kullan?m? için sorumlu yazar Yasin Y?lmaz ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir.

Ölçe?in orijinal makalesi ve detayl? bilgileri a?a??daki ba?lant?dan incelenebilir: ilkogretim-online.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: cocuklarin-cinsel-istismar-bilgi-duzeyi-olcegi-childrens-knowledge-of-abuse-questionnaire-revised.pdf

Referanslar

Y?lmaz, Y., & Cenkseven-Önder, F. (2020). The Adaptation of Children's Knowledge of Abuse Questionnaire-Revised (CKAQ-R) to Turkish: Validity and reliability study. *?lkö?retim Online - Elementary Education, 19*(1): 384-392. doi: 10.17051/ilkonline.2020.661859

Çocuklar?n Cinsel ?stismar Bilgi Düzeyi Ölçe?i (CKAQ-R) Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçekte toplam 30 madde bulunmaktad?r. A?a??da baz? örnek maddeler sunulmu?tur:

Pek çok çocuk gece yatmadan önce ebeveynlerinden öpücük almaktan ho?lan?r; çünkü bu onlar için iyi bir dokunu?tur.
Bazen bir yeti?kine "hay?r" denebilir.
Kucaklama, sar?lma ve g?d?klama bile olsa e?er bu davran??lar çok uzun süre devam ederse; bu davran??lar kötü dokunu? olabilir.
Sevdi?in bir yeti?kinin sana sar?lmas?nda sak?nca yoktur.
Erkeklerin özel bölgelerine dokunulmas? konusunda endi?elenmelerine gerek yoktur.
E?er bir al??veri? merkezinde anneni-baban? kaybedersen, yabanc? olsalar bile bir sat?? görevlisinden ya da güvenlik görevlisinden yard?m isteyebilirsin.

ARABPSYCHOLOGY.COM